

SKIEN KOMMUNE

Veteranarbeidet i Skien kommune

2020

Forord

Siden 1947 har 100.000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på Norges vegne. Flere av disse er innbyggere i Skien kommune.

Vi ønsker å ivareta og anerkjenne den innsatsen som veteraner har gjort i internasjonale operasjoner. Dette dokumentet redegjør for hvilke tiltak som finnes i kommunen, og det viser også til andre tilbud på nasjonalt nivå som retter seg mot hele gruppen.

Dokumentet er blitt til i tett samarbeid med Skien kommunes veterankontakt Tore Anton Svanes som er i direkte kontakt med veteranmiljøet. Dokumentet har også vært orienteringssak i Skien bystyre 11.12.20 (sak 30/20).

Skien, desember 2020

Karin G. Finnerud
Kommunedirektør

Ann-Beate Myhra
Levekårskoordinator

Innhold

Tittel	Sidetall
Veteranarbeidet i Skien kommune	5
Målgruppen	5
Hva gjør vi i Skien kommune for veterangruppen?	5
Anerkjennelse og markeringer	5
Lokal markering av 8. mai	6
Veterankontakt	6
Kommunal kompetanse på kommunalutfordringer	6
Bruk av veteranenes kompetanse og erfaringer	6
Ønske om eget veteranhus	6
Eksisterende nasjonale tiltak rettet mot gruppen	8
Forsvaret	8
Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS)	8
NAV	8
Norges veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO)	8
Veteran møter veteran	8
Kamerastøtte og likemannsarbeid	8
BUFETAT	8

Veteranarbeid i Skien kommune

Målgruppen

Siden 1947 har 100.000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på Norges vegne. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer enn 40 000 norske menn og kvinner bidratt i fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet (Forsvaret, udatert).

De fleste kommer styrket hjem, men de som måtte trenge oppfølging etter tjenesten skal møte et kompetent apparat som fremstår som mest mulig koordinert og sømløst. Også de pårørende skal ivaretas. Dette er et felles samfunnsansvar som forutsetter felles forpliktelser og samarbeid på tvers av samfunnssektorene (Forsvarsdepartementet 2014).

Målgruppen for veteranarbeidet er rettet mot alle norske statsborgere som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren.

Hva gjør vi i Skien kommune for veterangruppen?

Det framgår av underpunktet *Eksisterende nasjonale tiltak rettet mot gruppen* at det er stor bredde i tilbudet som finnes. Det er likevel av stor betydning av Skien kommune selv har tilbud *til* og samarbeid *med* innbyggere som har veteranbakgrunn og –erfaringer. Inn i et slikt arbeid er tilnærminger som anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging viktig.

Anerkjennelse og markeringer

Anerkjennelse betyr mye for alle som har vært ute i risikofylte oppdrag på vegne av Norge. Dette gjelder også deres familier og pårørende. Det er innført medaljeparader med deltakelse på høyt politisk nivå, og det er åpnet for å tildele nasjonens høyeste utmerkelser for deltakelse i internasjonale operasjoner. Markeringer av Forsvarets minnedag (første søndag i november, nasjonalt arrangement på Akershus festning) og frigjørings- og veterandagen 8. mai er også innført som synlige uttrykk for samfunnets anerkjennelse.

Det er viktig at vi fortsetter å legge til rette for minnemarkeringer og anerkjennelse, og at vi viser at veteranenes innsats verdsettes.

Lokal markering av 8. mai

8. mai er Norges frigjørings- og veterandag. Dette er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner fra andre verdenskrig og samtidig trekke linjene fram til dagens veteraner.

I Skien foregår den offisielle minnemarkeringen i Minneparken. I 1950 reiste Skiens befolkning en bauta her i takknemlighet for innsatsen under krigen. Monumentet symboliserer krigsseileren, gutta på skauen og Milorg-soldaten. I seremonien deltar veteranforeningene, ordfører og administrasjon.

Det tilbys til et lokalt arrangement i rådhuset 8. mai. Det er ordfører som er vertskap for dette. Her inviteres veteranene og deres pårørende til en enkel sammenkomst med bevertning. Veteranene har også familier som gjennom årene har vært berørt av å ha familiemedlem i internasjonale operasjoner. En slik anerkjennende markering er et håndslag til de som har hatt ansvar for dagliglivet hjemme og som har måttet håndtere bekymringer og i perioder også utrygghet.

Veterankontakt

Forsvaret oppfordrer til at det opprettes veterankontakt i kommunene. Denne skal fungere som et kontaktpunkt for veteraner, deres familier og andre aktører innen veteranområdet.

Skien kommune opprettet en rolle som veterankontakt høsten 2017. Dette er en person som er ansatt i kommunen og som selv har veteranerfaring. Han vil ha dette ansvarsområdet som en del av sin stilling i Skien kommune.

Veterankontaktens oppgaver vil være følgende:

- Være kontaktpunkt mellom kommunen og veteranforeninger/enkeltveteraner.
- Veilede veteraner og deres pårørende slik at de finner fram til relevante hjelpe-tilbud og muligheter i tjenesteapparatet. Dette innebærer også kontakt med Kameratstøtte.no og veteranforeninger.
- Veilede og gi råd rundt veteranspørsmål til ansatte i kommunen som har behov for dette.
- Holde seg oppdatert på feltet. I dette ligger også deltakelse i aktuelle nettverk og konferanser.
- Identifisere behov som berører kommunens relasjon til målgruppen.
- Delta i planlegging av kommunale markeringer og feiringer i veteranfeltet.
- Holde kommunens nettside om tilbud til veteraner oppdatert. Her gis det informasjon om ulike tilbud og aktører som er aktuelle for veteraner å henvende seg til. Her finnes også kontaktinformasjon direkte til veterankontakten.

Veterankontakten rapporterer om god kontakt med feltet og målgruppen. Han deltar på møter i den lokale foreningen og mottar også telefoner og mailer fra veteraner som trenger råd, veiledning og noen å snakke med.

Kommunal kompetanse på veteranutfordringer

Kommunene er ansvarlige for at personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helsetjenester som er relevante for de utfordringene og behovene de har. Noen veteraner har fått problemer som følge av sin tjeneste i internasjonale operasjoner. Dette kan gi betydelige helseutfordringer i ettertid. Disse kan være både av fysisk og psykisk art. Dette betyr at for enkelte i målgruppen kan det være behov for sammensatte tilbud fra tjenesteapparatet. I dette perspektivet ligger også konsekvenser for familiene og pårørende.

Skole og barnehage må ha blick for å fange opp barn og unge som er berørt av veteranutfordringer. Dette krever kunnskap som utfordringsbildet for å kunne legge til rette for en helhetlig oppfølging av veteranen og hans/hennes familie og pårørende.

Bruk av veteranenes kompetanse og erfaringer

Veteranene besitter kompetanse og erfaringer fra et felt som er ukjent for de aller fleste innbyggerne. Opprettelse av rollen som veterankontakt er et uttrykk for at kommunen ser og anerkjenner dette.

Veteranene selv er åpne for å dele sine erfaringer og bruke sin kompetanse inn på kommunale arenaer som f.eks. i undervisning i skolen. FN-dagen (24. oktober) er et eksempel på et tidspunkt og tema som veterankompetanse og –erfaring er et relevant bidrag.

Skien kommune har startet et samarbeid med veteranforeningen om Natteravnene. Dette samarbeidet er foreløpig på planleggingsnivå, og avtaler, organisering o.l. er enda ikke på plass. Planen er at dette skal være igangsatt 2021.

Ønske om et eget veteranhus

Skien kommune mottok våren 2020 en henvendelse fra lokale veteraner med ønske om et eget veteranhus. Her skulle man gjennom et lavterskeltilbud kunne møte likesinnede med lignende erfaringer. Dette ville kunne fungere som en arena for nettverksbygging, uformelle treff, møtevirksomhet, og også gjerne mulighet til å mekke på motorsykler (mange veteraner har tilknytning til MC-miljøer). Ønsket var at et slikt sted også skulle være åpent for både veteraner og deres familier.

Ordfører hadde i forbindelse med henvendelsen over et møte med representanter for veteranmiljøet. Hun tok ansvar for å se videre på mulighetene for å finne et egnet lokale. Det ble også brakt inn i saken at veteranmiljøet var åpne for et samarbeid med Porsgrunn kommune om et felles hus i Grenland.

Eksisterende nasjonale tiltak rettet mot gruppen

Det er mange aktører som bidrar inn i arbeid med ivaretagelse av veteranene, og en del av disse presenteres her for å gi et bilde av bredden i tiltakene. NB! Listen er ikke uttømmende:

Forsvaret:

- Kompensasjonsordning til veteraner med psykiske belastningsskader.
- Ettårsprogram til personell og deres familier og pårørende (hensikt: forebygge og kartlegge skader og gi nødvendig støtte).
- Forsvarets veteranadministrasjon (FVA) er et overordnet kontaktpunkt for veteraner som søker kontakt med forsvaret. Det er også et nært samarbeid med de frivillige veteranorganisasjonene.
- Veteranavdelingen: åpen dør inn til forsvaret. Her kan personell få råd og veiledning om hvordan de bør gå fram dersom de trenger støtte og behandling.
- Forsvaret tilbyr også veteraner oppfølging ved Institutt for militærpsykiatri og stressmestring og ved Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk. Disse er et supplement til sivil helsevesen, og kan tilby blant annet rådgivning om helseplager relatert til utenlandstjeneste, utredning og kortvarig behandling av psykiske lidelser.

Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS):

- Sentrene besitter kompetanse på feltet, og de avholder kurs og opplæringspakker om stressrelaterte lidelser og militærpsykologi. Det finnes regionale fagnettverk og kompetansenettverk.

NAV:

- Elverum NAV: Kompetansemiljø på saksbehandling og beslutninger i saker som vedrører personell som har gjort internasjonal tjeneste for Norge.
- Telemark har oppnevnt egen veterankontakt som sitter på NAV Porsgrunn. Denne personen har ansvar for veteransaker i NAV i Telemark, og kan også henvise til rette instans ved henvendelser.

Norges veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO):

- Norges største interesseorganisasjon for militært personell som har deltatt i internasjonale operasjoner – og deres pårørende. Det er 58 lokalforeninger over hele landet. Disse driver kameratstøttearbeid, har månedlige treff og gir ut bladet Veteran seks ganger pr. år.

Veteran møter veteran:

- Organisasjon som ivaretar veteraner og pårørendes interesser, og tilrettelegger for nettverk og arrangementer.

Kameratstøtte og likemannsarbeid:

- Kameratstøtte.no (drives av NVIO), et tilbud til soldater, veteraner og deres familie. Lavterskeltilbud med mål om å forebygge psykiske helseplager blant målgruppen. Nettbasert veiledningstjeneste med forum for vennefunksjon, brukernes egne historier og relevant informasjon.
- Norsk veterannettverk (facebook).

BUFETAT:

- BUFETAT har ansvar for drift og forvaltning av familievernkontorene. Familievernkontorene kan tilby rådgivning og behandling for par og familier, samt gi hjelp til å håndtere samlivsmessige utfordringer.

